

**Samarbejdsaftale mellem
Inuit Ataqatigiit og Demokraatit
i kommunalbestyrelsen
i Kommuneqarfik Sermersooq
2017- 2021**

**- En hovedstads kommune
i fremdrift**

Vækst – Tryghed – Udvikling

INUIT ATAQATIGIIT

DEMOKRAATIT

Kommuneqarfik Sermersooq – en hovedstadskommune i fremdrift

Vækst – Tryghed - Udvikling

Inuit Ataatigiit og Demokraatit er enige om følgende politiske grundlag for arbejdet med udviklingen af Kommuneqarfik Sermersooq i valgperioden 2017-2021.

I det politiske arbejde i perioden vil der være en række politiske fokusområder, der skal udmøntes og forvaltes ud fra nogle værdier, principper, visioner og et grundlæggende menneskesyn. De 9 fokuspunkter er følgende:

9 FOKUSOMRÅDER:

- Styrkelse af indsatsen for udsatte børn og unge gennem tidlig indsats - og gode tilbud til alle børn/unge
- Styrkelse af erhvervsliv og turisme, og med et højt prioriteret fokus på vækst og beskæftigelse
- Styrkelse af kommunens folkeskoler med høj prioritet af alle børns kompetencetilvækst og trivsel
- Styrkelse af kommunens samlede bidrag til viden, forskning, dannelse, uddannelse, IT og udvikling
- Styrkelse af kommunens samlede indsats for miljø- og klimaindsatser, genbrug, affaldshåndtering
- Styrkelse af den tidlige sociale og forebyggende indsats og bedre tilbud til udsatte og handicappede
- Styrkelse af boligmassen i byer og bygder herunder nybyggeri i Siorarsiorfik
- Styrkelse af vilkårene for kunst, kultur, fritid og idræt i Kommuneqarfik Sermersooq
- Styrkelse af ældre medborgeres livsvilkår

VÆRDIER, PRINCIPPER OG MENNESKESYN:

Inuit Ataatigiit og Demokraatit er enige om, at både det politiske arbejdes tilrettelæggelse og den kommunale forvaltnings arbejde skal være båret af en række værdier, principper og visioner samt hvile på et humanistisk menneskesyn

Der skal være styr på kommunens økonomi. Økonomisk orden er forudsætningen for en stabil fremdrift og sikkerhed for udviklingen, uden overraskelser til skade for borgerne. Der skal være styr på kommunens udgifter og indtægter, herunder snarest findes afklaring på spørgsmålet om den ekstra-udligning, som Kommuneqarfik Sermersooq i de seneste år har været pålagt, og hvor den nuværende Inatsisartutbeslutning udløber i 2018. det er vigtigt for samarbejdspartierne, at kommunens budgetter, og dermed handlefrihed, er kendt i en årrække frem.

Det er samarbejdspartiernes opfattelse, at der i årene fremover skal ses nuanceret og differentieret på vilkår og forhold for de brede og forskelligartede niveauer af virksomheder, der findes i kommunen – lige fra én-personvirksomheder og små iværksættere eller kunsthåndværkere – over mindre og mellemstore virksomheder – til de helt store aktører i Grønlands og Sermersooqs erhvervsliv, således at kommunens tilrettelæggelse og prioritering målrettes rigtigt og med størst muligt fokus på vækst- og beskæftigelsespotentialer. Den allerede fortløbende dialog med kommunens erhvervsliv skal udvikles og styrkes i hele kommunen.

Der skal således fortsat være stort fokus på Sermersooqs erhvervsliv, herunder særligt på iværksættere, selvstændige, kunstnere, turismebranchen og andet med vækstpotentiale – for det er væksten og den positive udvikling dér, der er forudsætningen for en bedre kommunal økonomi, flere selvforsørgende, færre på sociale ydelser, flere arbejdspladser, større skatteindtægter mv. – ligesom det er det for den enkelte borgeres oplevelse af tilfredshed i tilværelsen og glæde ved at forsørge sig selv og sin familie samt bidrage til fællesskabet.

Beskæftigelsessituationen i Kommuneqarfik Sermersooq er meget forskellige fra bosted til bosted. Arbejdsløsheden i Nuuk er faldet markant, dette er dog ikke tilfældet uden for Nuuk. Derfor skal strategierne for at nedbringe arbejdsløsheden tilpasses det enkelte bosted. Parterne er enige om, at sætte ekstra ressourcer ind så de arbejdsdygtige kommer på arbejdsmarkedet. Ledige der har brug for en særlig støtte for at komme i arbejde, for eksempel et behandlingsforløb, skal have tilbudt den relevante støtte.

Det er afgørende for samarbejdspartierne at der er en meget høj grad af åbenhed og transparens om kommunens økonomi og beslutningsprocesser, og dette vil blive søgt udviklet.

Der skal være fokus på de sociale problemer, og alle borgere – fra øst til vest – skal have hjælp, hvis de er i nød. Men det vil være en rettesnor for arbejdet i kommunalbestyrelsen, at tidlig og forebyggende indsats, og dermed ikke mindst børn og unges vilkår, skal have særlig høj prioritet. Det skal være kendetegnende for denne samarbejdsaftale, at problemernes årsager og de problemforstærkende vilkår, så vidt muligt skal håndteres, for at forebygge fremtidens ofre. Altså øget fokus på forebyggelse og årsagshåndtering.

Der skal sikres hurtig sagsbehandling af sager på socialområdet, så der rettidigt bliver taget hånd om disse. Sager vedrørende børn og unge skal prioriteres højere end andre sager, og der sikres mere effektive sags-gange internt i kommunen og i samarbejdet med de øvrige kommuner, så det sikres, at en sag ikke bliver glemt og så borgeren ikke oplever sig glemt eller udsat for systemisk omsorgssvigt. Dertil vil vi sikre, at sager ikke skal gå tabt i systemet. Borgerne skal føle sig sikre og trygge når de henvender sig til vores kommune. Kommuneqarfik Sermersooq vil også indgå samarbejde med de andre kommuner, så sagerne følger borgeren. Dette er for at undgå, at familier flytter fra problemerne i én by og en ny sag skal starte forfra i en anden kommune (sociale nomader).

Den lokale beslutningskompetence skal øges i forvaltningerne uden for Nuuk og ledelsen af kommunekontorerne skal styrkes til gavn for den lokale forankring. Borgerens retssikkerhed skal fortsat sikres.

Der skal lægges vægt på at sikre, at alle børn og unge kan komme stærke gennem barndom og skolegang, rustet til at klare ungdommens og voksenlivets udfordringer med uddannelse, arbejde og et moderne socialt liv. De skal rustes til myndighed og medborgerskab samt medejerskab af fremtidens Grønland.

Det ligger i værdierne og principperne for aftalen mellem Inuit Ataqatigiit og Demokraatit, at alle borgere i kommunen er ligeværdige og med fulde rettigheder og ret og pligt til deltagelse, uanset baggrund og sprog.

Vi lægger vægt på en kommune, hvor både forvaltning, institutioner og politikere er tilgængelige og kommunikerende, samt at beslutningsprocesser og vedtagelser i videst muligt omfang er tilgængelige og gennemskuelige for både borgere og medier, og der lægges vægt på hele tiden at have opmærksomhed på nye kommunikationsplatforme og muligheder for bedre kontakt med og inddragelse af borgerne i hele kommunen.

Samarbejdspartierne lægger vægt på, at det politiske arbejde og de politiske beslutningsprocesser skal ske i en ordentlig tone og med intentionen om bredt forankrede og forpligtende politiske aftaler. Dels for at styrke samarbejdet, men også for at øge chancen for kontinuitet og forudsigelighed for borgerne ved de vedtagne politikker, og så den økonomiske og politiske udvikling ikke præges af zigzag-kurs.

Det ligger som en del af forståelsen mellem Inuit Ataqatigiit og Demokraatit, at Kommuneqarfik Sermersooq naturligvis vil indgå i et konstruktivt samarbejde med såvel Naalakkersuisut som med de øvrige kommuner, samt at kommunen fremdeles vil søge og efterprøve alle realistiske muligheder for samarbejde med nationer, kommuner, virksomheder, finansielle aktører og organisationer, der positivt kan inspirere eller konkret bidrage til kommunens udvikling.

Samarbejdspartierne vil i den kommende periode lægge pres på Naalakkersuisut med henblik på at sikre at en række nødvendige reformer gennemføres, samt at reformernes indhold snarest gøres bekendt, så Kommuneqarfik Sermersooq kan tage højde for forandringer i sit politiske arbejde.

Inuit Ataqatigiit og Demokraatit ønsker at sikre at infrastrukturen og dermed borgernes mobilitet generelt forbedres, og vil løbende arbejde for dette i tæt dialog med Naalakkersuisut.

Samarbejdspartierne lægger også vægt på, at arbejdsmiljøet og omgangsformen mellem politikere og kommunalt ansatte – og kommunalt ansatte imellem – skal præges af en ordentlig, respektfuld og løsningsorienteret tone. Politikerne må og skal gå forrest.

Der påhviler den kommunale forvaltning og de kommunale institutioners chefer og ledelser en særlig forpligtelse til at sikre et forbedret arbejdsmiljø, nedbringelse af sygefraværet og styrkelse af servicen til borgerne samt sikre, at borgerne oplever et godt møde med myndigheder, forvaltning og institutioner.

Samarbejdspartierne vil gå forrest i det politiske arbejde med viljen til at skabe konkrete og langsigtede resultater, til gavn for borgerne i Kommuneqarfik Sermersooq og dermed sikre at hovedstadskommunen ikke alene skaber solide og mærkbare fremskridt for borgere og erhvervsliv i kommunen, men også bidrager til Grønlands samlede positive udvikling og bevægelse mod større autonomi.

Det er et særskilt mål løbende at identificere og at reducere unødvendigt bureaukrati, rutiner og overflødige procedurer i kommunens arbejde. Uhensigtsmæssige bureaukratiske arbejdsgange skal reduceres, og det er et selvstændigt mål, at uhensigtsmæssig eller overflødig administration skal omlægges og gerne konverteres til direkte borgerservice.

Det er et selvstændigt pejlemærke for samarbejdspartierne, at særligt hovedstaden i de kommende år skal udvikle sig i en retning, der skaber gode betingelser og rammer for de unge grønlændere, der har uddannet sig i Danmark eller udlandet, så de har både lyst til og reel mulighed for at flytte hjem til Grønland og bruge deres viden og kompetencer til gavn for både dem selv, deres familier og for Grønland.

Alle relationer i fællesskabet skal bygge på ligeværd, og der skal sikres plads til alle. Alle mennesker er født med unikke evner og egenskaber, som livet i Kommuneqarfik Sermersooq skal give bedst tænkelige muligheder for at udvikle. Disse evner skal kunne bruges til at forsørge sig og sine – og dermed opnå frihed til at udfolde sit liv, sine kreative, skabende evner og interesser. At tage ansvar for og øve indflydelse på eget liv for egne handlinger samt deltage aktivt som demokratiske borgere i samfundsudviklingen er både en ret og en pligt. Alle mennesker ønsker at indgå i fællesskaber med andre og bidrage positivt til disse.

Ligeværdigheden skal også strække på tværs af kommunens mangfoldighed. Bygdesektorplanen skal danne grundlag for den fremtidige udvikling af vore bygder, og analysen af samspillet mellem de menneskelige ressourcer, de levende ressourcer og de institutionelle rammer skal være prioriteringsgrundlaget i tæt dialog mellem kommunalbestyrelsen og bygdebestyrelserne. Den tætte dialog med bygdebestyrelserne fortsætter og inddragelse af bygdebestyrelsesformænd i budgetproces for hele kommunes budget fortsætter til lige med bevillinger af bygdepuljer og ansvaret for udmøntning af disse. Evaluering af samarbejdsaftalen mellem kommunalbestyrelsen og bygdebestyrelserne vil ske i løbet af 2017.

Samarbejdspartierne ønsker også på den baggrund at forstærke en stærk frivillighedskultur, som med udgangspunkt i erfaringerne fra AWG2016 skal bidrage til en anderledes tænkning af ansvars- og opgavefordeling mellem kommune og civilsamfundet. Gennem styrkelse af frivillighed skal det sikres, at endnu flere end i dag tager ansvar og får indflydelse på egen fremtid og nærmiljø.

De politiske fokusområder:

STYRKELSE AF INDSATSEN FOR UDSATTE BØRN OG UNGE GENNEM TIDLIG INDSATS - OG GODE TILBUD TIL ALLE BØRN

Inuit Ataqatigiit og Demokraatit er enige om, at kombinationen af gode normaltilbud i daginstitutioner, skoler og fritidstilbud til gavn for alle børn og unge – i kombination med tidlige indsats i forhold til socialt udsatte børn og unge og deres familier, skal danne grundlag for Kommuneqarfik Sermersooqs indsats for børn og unge i hele kommunen.

Alle – både sunde, velstimulerede og socialt afbalancerede børn og unge – samt børn og unge med forskellige typer af problemer eller decideret udsathed – profiterer af gode normaltilbud med gode fysiske rammer, veluddannet personale og gode børn-voksen-relationer. Dertil kommer så, at Kommuneqarfik Sermersooq skal styrke indsatsen for børn og unge med særlige behov.

Samarbejdspartierne vil også gå videre med arbejdet med at skabe fjeldbørnehaver med fokus på udeliv, kendskab til vores natur og fødevarer, sundhed mv. for at give børnene friere rammer i hverdagen, reducere sygefraværet – også hos personalet – og tilbyde et alternativ til de etablerede institutioner.

Det vil være et særligt fokusområde, at få vendt udviklingen i forhold til de mange børnesager og sager om seksuelt misbrug og omsorgssvigt.

Følggevirkningerne ved seksuelt misbrug er oftest voldsomt store og traumerne ses ofte manifesteret i alkohol- og hashmisbrug, lavt selvværd, forringet uddannelses- og beskæftigelsesgrad, sociale-, seksuelle og samlivsproblemer mv. samt ikke mindst en voldsom overdødelighed i form af selvmord.

Det er samarbejdspartiernes opfattelse, at kommunen kan og skal gøre mere. Men det er også samarbejdspartiernes opfattelse, at så dybtliggende og dybt problematiske sociale og kulturelle koder og ulykkelige praksisformer kræver en langt mere opfattende holdningsændring i befolkningen – en holdningsændring som kommunen kan presse på for og forsøge at understøtte, men som i sidste ende står og falder med borgernes og civilsamfundets evne og vilje til at få seksuelt misbrug stoppet.

Til børneområdet for udsatte børn vil samarbejdspartierne særligt lægge vægt på følgende:

- Intensivere bestræbelserne på at tiltrække veluddannede pædagoger, skolelærere og socialrådgivere – ikke mindst til Kysten og til Østgrønland
- Etablere kontakt med de relevante fagorganisationer, så vi kan finde løsninger der bereder vejen for at sikre rekruttering af psykologer, socialrådgivere, pædagoger, lærere mv.
- I samarbejde med Naalakkersuisoq for sociale anliggender, etablere dialog med den danske justitsminister om en forstærket indsats over for seksuelt misbrug
- Etablere kontakt med Politi og retsvæsen om mulighederne for skærpet fokus på sager om seksuelle overgreb på børn, flere anholdelser, flere sigtelser og maksimal udnyttelse af strafferammen, samt etablere kontakt til den danske justitsminister om mulige indsatser
- Sikre hurtig udredning og handleplan i alle børnesager
- Der skal være særlig fokus på og hjælp til gravide familier med misbrugsproblemer
- Lave målrettede kampagner om seksuelt misbrug af børn rettet mod henholdsvis civilsamfundet, mod fagpersonalet samt mod børnene selv, med et akut-telefonnummer for hjælp.
- Akut-boliger til voldsramte mødre, hvis børn er i risikogruppen for seksuelt misbrug

- Et tæt samarbejde med MIO og andre NGO'er med mere med stort kendskab til børneområdet for at skabe synergieffekt på området og viden og data samles til gavn for borgerne.
- Øget synlighed med kommunens tilbud om åben rådgivning for alle forældre, herunder også enlige forældre

Til normalområdet vil samarbejdspartierne arbejde for:

- Etablering af 2 nye skoler og udvidelse af Atuarfik Hans Lyngø i forbindelse med Siorarsiorfik-planen
- Etablering af 10 nye daginstitutioner i forbindelse med Siorarsiorfik-planen
- Etablering af 3 nye Atuaereernerup Kingorna Ornittakkat (AKO = skolepasningsordninger)
- Skabelse af flere fjeldbørnehaver med fokus på udeliv, fysisk aktivitet mv
- Alle daginstitutioner og fritidstilbud skal bidrage til at sikre fysisk aktivitet, motion, bevægelse osv.
- Der skal fortsat arbejdes på at sikre pasningsgaranti i Nuuk.
- De nugældende visitationsregler til kommunens daginstitutionerne skal gennemgås med henblik på vurdering af behov for ændringer. Det skal være muligt for grønlandere i udlandet og i andre kommuner at skrive sit barn op til institution på lige vilkår med borgere bosiddende i kommunen, og der skal i visitationen tages hensyn til beskæftigelsessituationen.
- Al nybyggeri skal i planlægningen medtage gode rammer for børn og unge med handicap, hvor vi finder den rigtige balance mellem ideen om inklusion og samtidigt giver mulighed for at have særlige rum der er specielt indrettet til børn og unge med handicap. Dagtilbud til alle børn i gode fysiske rammer med et veluddannet personale
- Vurdering af alle institutioner og legestuer i bygderne med henblik på bygningsmæssige og pædagogisk tidssvarende tilbud.
- fokus på ansættelse af uddannede pædagoger, flere kursustilbud samt oprettelse af et vikarkorps til vore daginstitutioner.
- Overgang fra daginstitution til skole skal sikre barnet den bedst mulige skolestart og ideen med og metode omkring skoleparathedundersøgelser skal kommunikeres ud til forældre så der er en gensidig forståelse.
- De gode erfaringer med faste ældre besøgsvenner i daginstitutioner bredes ud.
- Ungdomsklubbernes tilbud skal moderniseres i samarbejde med de unge og med NUIF som centralt Videnscenter
- Medarbejderne i klubberne og væresteder skal opkvalificeres og have tilbud om coaching og supervision
- Der skal arbejdes for et Ungdomshus i Nuuk
- Opsøgende gadeteams målrettet unge
- Undersøgelse af misbrugsvaner blandt unge
- Strategi for bekæmpelse og holdningsændring ift. rusmiddelmisbrug blandt unge.

Styrkelse af erhvervsliv og turisme, og med et højt prioriteret fokus på vækst og beskæftigelse

Inuit Ataqatigiit og Demokraatit deler den opfattelse, at en styrkelse af erhvervslivet, en styrkelse af turismen, øget fokus på at være selvstændige erhvervsdrivende, fokus på betingelserne for iværksætteri og øget beskæftigelse, er omdrejningspunktet for kommunens økonomi og dermed mulighedsrum for tilrettelæggelsen af investeringer i boliger, socialpolitiske tiltag osv.

Samarbejdspartierne er enige om, at der i fremtiden skal skabes langt flere både videns-, service-, faglærte og ufaglærte arbejdspladser.

Samarbejdspartierne til også øge fokus på de levende ressourcer og dermed på fangst og fiskeri med der erhvervsmuligheder der deraf følger.

Det er vores mål at sætte mere på at bidrage til fortsat udvikling af fiskeriet, gennem kompetenceudvikling og rådgivning, og deltagelse i samarbejde med alle relevante aktører inden for fiskeri-, fødevarerproducenter og -konsumenter.

Samarbejdspartierne vil støtte innovative initiativer som for eksempel nye fangstmetoder, udnyttelse af andre arter, samt udvikling af tangprodukter, yderligere forædling af fisk og andre produkter og bidrage til arbejdet med at åbne for nye markeder.

Kommuneqarfik Sermersooq's målsætning på fiskeripolitikken er funderet i henhold til internationale standarder om ansvarligt fiskeri, bæredygtig udnyttelse af fisk og skaldyr og baseret på forsigtighedsprincippet.

Kommuneqarfik Sermersooq vil i den kommende valgperiode prioritere bæredygtig udnyttelse af hellefisk med henvisning til ovennævnte fundament ved at indføre forvaltningsområder.

Kommuneqarfik Sermersooq agter desuden at iværksætte tiltag som vil føre til bedre rationel udnyttelse af bestanden af moskusokserne ved Ivittuut/Arsuk.

Samarbejdspartierne vil med andre ord dels fortsætte kursen fra den forudgående valgperiode, og vil i 2017-2021 desuden:

- Sikre fortsat politisk stabilitet og dermed øge investeringsvilligheden hos erhvervslivet
- Fortsat arbejde målrettet på at etablere troværdige relationer med udenlandske investorer
- Sikre fortløbende dialog med kommunens erhvervsliv om gode vækstbetingelser
- Sikre smidig sagsbehandling i kommunen, f.eks i forbindelse med arealtildeling, så kommunen ikke unødigt hæmmer eller forsinker erhvervslivets muligheder for udvikling og ekspansion.
- Løbende vurdere hvilke offentlige opgaver der med fordel kan udliciteres/udlægges til den private sektor med henblik på at få mere service for pengene eller sikre bedre drift.
- Styrke dialogen med unge iværksættere og styrke tilbuddene og mulighederne for disse
- Etablering af fysiske rammer for kontor- og udviklingsfaciliteter for unge iværksættere på korttids- lejekontrakter
- Fortsat bidrage konstruktivt til turismeerhvervets udviklingsmuligheder i hele kommunen
- Styrke det internationale samarbejde med henblik på øget turisme i hele kommunen
- Styrke samarbejdet og faciliteterne for kunstproduktionen mhp. turisme og eksport
- Søge om frikommune-forsøg til styrkelse af erhvervsmulighederne i Øst-Sermersooq
- Udvikle fiskeri- og fangstmulighederne samt distributionen særligt i Øst-Sermersooq
- Sikre grønlandske anlægs- og produktionsarbejdspladser i forbindelse med Siorarsiorfik
- Sikre grønlandske elev- og praktikpladser i forbindelse med Siorarsiorfik

- Intensivt samarbejde med virksomheder med interesser i den nye havn og havnearealer
- Intensivt samarbejde med hotel- og restaurationsbranchen og andre med interesser i udbygget lufthavn og havn
- Bidrage til den forskningsbaserede fødevarer-klynge mhp. styrkelse af fødevarerhvervet
- Understøtte rammerne for fiskerierhvervet i hele kommunen og fokus på innovation, herunder kortlægning af levende ressourcer mhp bæredygtig udnyttelse af disse
- Dialog med Selvstyret om fremtidig udvinding af de ikke levende ressourcer
- Arbejde målrettet med etablering af forskningshub i Nuuk
- Undersøgelse af mulighederne for etablering af testcenter i Nuuk for miljø- og klimateknologi

Der skal desuden sikres et øget fokus på ledige med målet om at få så mange som muligt i aktiv beskæftigelse og meningsfuld aktivering i stedet for passiv forsørgelse.

Medfokus på at få unge domfældte ind på arbejdsmarkedet, sikre bedre muligheder for alders- og førtidspensionister kan arbejde på nedsat tid i vore institutioner, sikre opkvalificering af arbejdsstyrken i jobåbninger, sikre fortsat kortlægning af kompetencer blandt andet hos borgerne med handicap med henblik på at gøre brug af kompetencerne, samt styrke samarbejdet med arbejdsformidlingen i danske kommuner mhp at få vore landsmænd, bosiddende i Danmark, til at søge arbejde herhjemme.

Styrkelse af kommunens folkeskoler med høj prioritet af alle børn og unges kompetencetilegnelse og trivsel

Inuit Ataqatigiit og Demokraatit erkender, at folkeskolens udfordringer – trods forbedringer – fortsat er meget store, og samarbejdspartierne er derfor parate til både at fortsætte og videreudvikle på allerede eksisterende gode initiativer, men også iværksætte nye og mere markante initiativer, for i den kommende valgperiode at kunne opnå synlige og målbare resultatforbedringer.

Det er samarbejdspartiernes opfattelse, at Kommuneqarfik Sermersooqs folkeskoler skal ruste alle elever til en ungdomsuddannelse og i øvrigt ruste eleverne både menneskeligt og fagligt til at kunne møde fremtiden med selvtillid og den fornødne ballast til at kunne håndtere et moderne liv i en globaliseret verden. Samarbejdspartierne lægger vægt på, at kommunens folkeskoler skal danne trygge og stimulerende rammer om det enkelte barns boglige og personlige udvikling, i nogle utrolig vigtige og persondannende år, og at ingen af børnene i kommunen må opleve at blive svigtet af uddannelsessystemet og som 14-15-16-årig stå uden et reelt grundlag for at komme videre i tilværelsen med en ungdomsuddannelse.

Konkret er samarbejdspartierne enige om at arbejde videre med allerede igangsatte udviklingsprojekter, og desuden supplere med følgende:

- I 2020 skal 80 pct. af eleverne i Kommuneqarfik Sermersooq videre på ungdomsuddannelse
- Fra 2021 hæves måltallet med 5 pct. om året, indtil 95 pct. af en årgang er i ungdomsuddannelse
- Der etableres snarest kontakt til Lars Løkke Rasmussen og Løkke-Fonden mhp. udvikling af samarbejde og de nødvendige tilpasninger til grønlandske forhold.
- Der indføres 2 årlige sommerlejre for bogligt svage og udsatte unge i de ældste klassetrin mhp. styrkelse af selvværd, koncentrationsevne, metodisk arbejde med det boglige stof mv. efter Løkke-Fondens metoder
- Sommerlejrene følges op med 1 weekend hvert kvartal med de implicerede og suppleres med lektiecaféer

- Metoderne implementeres i skolernes daglige arbejde til gavn for alle elever og resultaterne monitoreres løbende med måltal og udviklingstal for hver elev.
- I målsætningen om forbedringer på folkeskoleområdet skal indgå debat om betydningen af klassekvotientens størrelse ift indlæring og trivsel.
- for at sikre den rette virkning og effekt for så vidt angår målsætning om styrket indlæring og trivsel, på alle skoler i hele kommunen, indledes allerede i maj måned i år en dialog med skoleinspektører og skoleforvaltningsledelsen, for at høre deres faglige vurdering af hvilke metoder og redskaber, der findes bedst egnede. Samarbejdspartierne er enige om, at de respektive skolers konkrete udfordringer skal danne udgangspunkt for en nuanceret vifte af mulige indsatser tilpasset de enkelte skoler.
- At kvalitetsrapporten om skolerne, med data om folkeskolen, skal udvikles og gøres offentligt tilgængelig og forældre-elev perspektivet til evaluering bør inddrages.
- Skolernes ressourceperson (socialpædagog, socialrådgiver eller lignende uddannelsesbaggrund), får fremover til opgave også at servicere bygdeskolerne, og det skal evalueres i sommeren 2018.
- Der skal indstiftes to nye priser i kommunen; Årets lærer og årets skoleleder. Alle skal kunne nominere, men det er Udvalget for Børn og Skole, der træffer afgørelse på baggrund af de begrundede nomineringer.
- Der skal udvikles gode tilbud til særligt bogligt begavede børn med et mer-behov for boglig og intellektuel stimulering.
- Etablering af en kompetencegivende uddannelsesinstitution i Tasiilaq indenfor turismeerhvervet, med appel til studerende fra andre dele af landet.
- Mere fokus på at indgå aftaler med skoler/kommuner i andre lande med henblik på erfaringsudveksling, inspiration og elevudveksling. Dette vil være med til at udvide eleverne internationale horisont.
- Ekstraordinær indsats for at tiltrække uddannede lærere til Tasiilaq og Ittoqqortormiit
- Der skal fortsat udvikles gode tilbud om lektiecaféer/lektiehjælpeordninger efter skoletid, hvor elever med behov for hjælp hertil kan blive hjulpet af en voksen.
- Forsøg med engelsk allerede fra 1. klasse skal evalueres.
- Som en del af "klassens time" skal spørgsmålet om barnets ret til egen krop opprioriteres på alle undervisningstrin for at forebygge seksuelt misbrug. Undervisningen skal være alderssvarende, og forløbet bør tilrettelægges i samarbejde med MIO og de private børneorganisationer om undervisningsmateriale mv.
- emner som økonomi/privatøkonomi, selvstændighed, skattebetaling, handel, innovation, mv bliver en del af børnenes hverdag i skolen – i samfundsfag og andre fag.
- Organiserede tilbud om undervisning i skak på mellemtrinnet som forsøgsordning gerne i samarbejde med andre lande i Vestnorden.
- Undervisning i østgrønlandsk trommedans skal integreres i musikundervisningen.
- Folkeskolerne i Kommuneqarfik Sermersooq skal dagligt indtænke bevægelse og fysisk aktivitet i skoledagen til gavn for sundhed og indlæringen vil blive forbedret.
- Udredning af kvaliteten af vore skoletilbud til vore børn og unge med handicap mhp at give disse de bedste færdigheder og oplevelser i løbet af folkeskolen. Alle skal kunne blive hjemme og få undervisning, der passer til den enkeltes behov

Styrkelse af kommunens samlede bidrag til viden, forskning, dannelse, uddannelse, IT og udvikling

Det er samarbejdspartiernes samlede opfattelse at hovedstaden udgør et naturligt samlingspunkt for det meste af Grønlands samlede forskning og uddannelse, og at potentialet for etablering af et egentligt arktisk forskningshub er nærliggende. Inuit Ataqatigiit og Demokraatit vil derfor aktivt søge at udvikle denne position og realisere en række endnu uindfrie potentialer og sidegevinster ved en sådan prioritering.

Det er samarbejdspartiernes opfattelse at en styrkelse af videns- og forskningsmiljøerne vil have en række positive sideeffekter, såsom generel styrkelse af de grønlandske videns institutioner og læringsmiljøer, øge besøgstal af gæster og turister i forbindelse med faglige og videnskabelige konferencer mv., øge lysten for veluddannede grønlændere til at flytte hjem til stærkere faglige miljøer, samt styrke fokus på forskning der kommer det grønlandske samfund til gavn. Det er endvidere samarbejdspartiernes opfattelse at værdien vil sive ned gennem det grønlandske samfund og have langvarig positiv effekt på det samlede dannelses-, uddannelses- og vidensniveau og kan bidrage positivt til ikke bare kommunens, men til hele landets værdiforøgelse.

Konkret påtænker samarbejdspartierne at arbejde med

- Dialog med Grønlands Forskningsråd (Nunatsinni Ilisimatusarnermik Siunnersuisoqatigiit) om etablering af forskningshub-understøttende initiativer, herunder f.eks forskerboliger, digital infrastruktur, adgang til forskningsfaciliteter og biblioteker mv
- Bidrage til at understøtte idéen om et arktisk forskningshub i Nuuk i Kommuneqarfik Sermersooq løbende samarbejde og dialog med andre byer og kommuner i Arktis.
- Støtte til fødevareklynge mellem fødevareforskere, fødevareproducenter, iværksættere, distributører og organisationer.
- Dialog med relevante parter om etablering af et Arctic Foreign Policy Center – Nuuk (AFPC Nuuk) som følge af det ændrede sikkerhedspolitiske billede i Arktis samt det globalt øgede fokus på den arktiske region.

Styrkelse af kommunens samlede indsats for miljø- og klimaindsatser, genbrug, affaldshåndtering

Inuit Ataqatigiit og Demokraatit lægger samlet vægt på, at Kommuneqarfik Sermersooq skal gøre en markant indsats for at bidrage til den globale kamp mod klimaforandringerne. Ingen steder på kloden er konsekvenserne mere mærkbare og tydelige end i Arktis, og det er samarbejdspartiernes opfattelse, at der også ligger en mulig økonomisk gevinst ved løbende at medtænke et klima- og miljøvenligt perspektiv i tilrettelæggelsen af kommunens prioriteringer og strategier.

Samarbejdspartierne lægger vægt på at såvel borgere som erhvervslivet samt forskning bør inddrages i arbejdet med at sikre sænkelse af CO₂-udslip, ren energi, genanvendelse af ressourcer, genbrug, brug af LED-teknologi osv. osv. samt tilrettelægge f.eks nybyggeri på en måde, som dels tager højde for klimaforandringerne påvirkning af de anvendte materialer, samt medtænker f.eks solcelleenergi, rensning og genanvendelse af spildevand mv.

- Fortsat arbejde med realisering af Hovedstadsstrategiens intentioner inden for miljø, klima, genbrug og affaldshåndtering
- Dialog med relevante virksomheder om kommercielt potentiale i genbrug og affaldshåndtering
- Undersøgelse af mulighederne for etablering af testcenter i Nuuk for arktisk miljø- og klimateknologi, herunder kontakt med udenlandske producenter med potentiel interesse for arktiske forhold og teknologi i ekstreme vejrforhold
- Klima- og energirigtige løsninger som en integreret del af kommunens nybyggeri.
- Handleplan for hvordan klima- og miljørigtig adfærd integreres i skoleundervisningen.
- Handleplan for hvordan affaldsproblematikken ikke bliver ødelæggende for turismen og tilrejsendes oplevelse af kommunen og Grønlands natur.

Styrkelse af den tidlige sociale og forebyggende indsats og bedre tilbud til udsatte og borgere med handicap

Inuit Ataqatigiit og Demokraatit er enige om at styrke den forebyggende og tidlige indsats over for børnefamilier og udsatte børn og unge, samt sikre forbedringer i tilbuddene til udsatte borgere.

Det er samarbejdspartiernes opfattelse, at det er vigtigt at få brudt den negative fødekæde af sociale problemer via tidlig og rettidig intervention i udsatte familier, og det er således et kardinalpunkt for Inuit Ataqatigiit og Demokraatit at sætte ind over for problemernes årsager og ikke kun symptombehandle.

Det er en fælles forståelse, at de mange sociale problemer og skæbner – og deraf affødt: De ekstremt høje sociale udgifter - er en selvstændig hæmsko for Kommuneqarfik Sermersooqs og for Grønlands udvikling. Samarbejdspartierne vil i 2017-2021 have særligt fokus på udsatte børn og unge og børnefamilier, på ældreomsorgen og det voksende behov dér, samt på hjemløshed og misbrug.

Samarbejdspartierne vil således have et særligt fokus i fht. vold og seksuelle overgreb mod kvinder, idet børnenes risiko for seksuelle overgreb og grov omsorgsvigt øges og dermed reproduceres. Sætter vi en stopper for kvinders udsathed hjælper vi samtidig børnene og får brudt fødekæden af negativ social arv.

Samarbejdspartierne vil således arbejde for

- Hurtigere udredning og handleplan for udsatte børn og unge
- Tidlig udredning og handleplan for alle børn og unge der skønnes at være udsat
- Flere midler til den decentrale pædagoguddannelse
- Samarbejde med Professionshøjskolens pædagoguddannelse i København
- Boliger/bofællesskaber for enlige mødre/fædre med udsatte børn og unge med tilknyttet socialrådgiver
- Sommerlejr for bogligt svage børn og unge – efter Løkke-Fonden-modellen
- Generel styrkelse af normaltilbud og institutionernes fysiske rammer
- Sikre mere faglært personale i ældreplejen samt højne kompetenceniveauet gennem efteruddannelse, ekstern supervision mv.
- Aftaler med f.eks best-practice-ældreomsorg i Danmark/Norden om gæsteophold med undervisning, supervision og tilsyn på Sermersooqs plejehjem
- Bedre inddragelse af de ældre i egen hverdag og f.eks. lade de ældre deltage i madlavning på plejehjem
- Give udsatte børn "bonus-bedsteforældre" – lade udsatte børn være besøgsvenner med ældre under betryggende forhold.
- Nødherberg i Tasiilaq.
- Boliger målrettet hjemløse kvinder med børn og kvinder presset ud i sofaprostitution

- Etablering af akut-boliger til voldsramte kvinder med børn
- Nedsættelse af en tværfaglig kommunal task-force med fokus på vold i hjemmet
- Tættere koordinering med politiet om voldssager og seksuelle overgreb mod kvinder og børn
- Program for mulighed for flyttehjælp til hjemløse kvinder/mødre der er ofre for stalking
- Etablering af selvmordsforebyggende døgnbetjent telefonlinje efter Livslinien-lignende model og med brug af en bred vifte af IT-løsninger, App's, videosamtaler mv.
- Fortsætte og udvikle de gode erfaringer med frivillighed og udvikle den platform som ikke mindst AWG har givet.
- Styrke, udbygge og formalisere samarbejdet med frivillige patientgruppe- og interesseorganisationer, herunder ansætte en konsulent til at styrke arbejdet samt facilitere den kontinuerlige dialog med patient- og handicaporganisationer.
- Gode sommerferie tilbud til børn og unge, der ikke kommer ud at rejse i sommerferien – med livsbekræftende kulturaktiviteter og naturoplevelser
- Supplere de aktuelle tilbud til familier med behov for særlig støtte så familier får mulighed for at være sammen og støtte hinanden
- Bedre boligforhold og bedre fodfæste på det rummelige arbejdsmarked for borgere med handicap
- Forbedre tilbuddene i fritiden og planlægge mere tidssvarende væresteder for borgere med handicap
- Etablering af socialøkonomiske virksomheder skal være en realitet i løbet af 2018
- Vore byer skal være lettere at færdes i for personer med bevægelseshandicap
- Sommerlejre for borgere med handicap i samarbejde med handicapforeninger og frivillige
- Etablere ledsageordninger (fritids- og kulturtilbud)

Styrkelse af boligmassen i byer og bygder, herunder nybyggeri i Siorarsiorfik

Samarbejdspartierne finder, at ikke alene er et hjem som man har råd til, en individuel menneskeret, hjulmet i adskillige konventioner – det er også en helt afgørende ramme for borgeren og borgerens mulighed for at bidrage til sit samfund. For usikkerhed om boligsituationen har en negativ afsmittende effekt på den voksnes økonomi, arbejde og mentale velvære – og det smitter igen af på børn og andre pårørende. Når vi har boligproblemer som kommune – så sætter det sig negativt igennem hos det enkelte menneske.

Det er desuden afgørende for tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft, herunder ikke mindst unge veluddannede grønlandere, at de og deres familie kan finde en velegnet bolig til overkommelig pris, hvis de ønsker at bosætte sig i Kommuneqarfik Sermersooq. Skal drømmen om selvstændighed realiseres, så er der en række væsentlige forhold der skal være på plads, såsom fagligt adækvate jobmuligheder, gode boliger, gode daginstitutions- og skoletilbud, gode kultur- og fritidstilbud osv. Men særligt boligforhold er afgørende.

Samarbejdspartierne vil fortsætte arbejdet med at sikre langt flere boliger i befolkningsvækstbyerne, dels gennem overtagelse af Selvstyre-ejede boliger, renovering af boligmassen, nybyggeri mv. samt fortsætte arbejdet med at udvikle midlertidige og akut-boliger til udsatte grupper.

Inuit Ataqatigiit og Demokraatit vil fortsætte arbejdet med at finde økonomiske løsninger for boligbyggeri, der sikrer lave investeringsudgifter, høj kvalitet, klima- og miljørigtige løsninger, løbende vedligehold samt favorable overtagelsesbetingelser gennem afsøgning af mulighederne for bl.a. OPP, som bl.a. foreslået i Siorarsiorfik-projektet.

Konkret vil samarbejdspartierne arbejde videre med

- Etablering af 1600 boliger til flere tusinde mennesker, herunder 400 kommunale boliger, i Siorarsiorfik-planen
- Færdiggørelse af allerede igangværende og politisk besluttet boligbyggeri
- Udvikling af samlet plan for boligmassen i Østgrønland, herunder planer for hvordan boligerne kan gøres tidssvarende samt bidrage til forbedringer af almen-sundhedstilstanden og forebyggelse af bl.a. tuberkulose
- Etablering af boliger til akut truede og udsatte kvinder med børn
- Etablering af flere ungdomsboliger i Nuuk, Tasiilaq og Iltoqqortormiit så unge har reel mulighed for at flytte hjemmefra i forbindelse med påbegyndelsen af uddannelse.
- En samlet plan for Paamiut bys udvikling på baggrund af kommuneplan 2028
- Hurtigere sagsbehandling til nybyggere i vores kommune, det gælder ejerboliger, andelsboliger, private boliger og almennyttige boliger. Samarbejdspartierne er enig om, at det skal blive mere attraktivt at eje egen bolig i vores kommune. Her vil vi i tæt samarbejde med Naalakkersuisut gøre boligreformen til virkelighed, som også vil blive til gavn for resten af landet.
- At alle kommunale institutioner i Iltoqqortoormiit får indlagt træk og slip med slamtank i løbet af det kommende 1 ½ år.
- Adskillelse af mænd og kvinder på vore herberg
- Indgå i forhandlinger med Selvstyret – A/S Ini om overtagelse af deres boliger i Paamiut og dernæst Nuuk til Iserit A/S
- Sikre en passende fordeling af boliger til forskellige behov: til unge, børnefamilier, ældre, studerende

Styrkelse af vilkårene for kunst, kultur, fritid og idræt i Kommuneqarfik Sermersooq

Inuit Ataqtigiit og Demokraatit ønsker en styrkelse af kunst og kultur i den kommende periode.

Det er samarbejdspartierne hensigt, at udvikle en målrettet strategi for kommunens bidrag til udviklingen af kunst, kunsthåndværk og kulturliv for de kommende år, der skal hvile på fire søjler: For det første, at det skal gøre lettere at kunne komme til at arbejde med sin kunst eller kulturelle produktion. For det andet, at borgerne skal have lettere adgang til at møde kunst, kultur og vores kulturelle arv i hverdagen. For det tredje, styrke samarbejdet og koordineringen mellem kommunen, kommunens kulturinstitutioner og kommunens skabende borgere. Og endelig, for det fjerde, sikre det vigtige møde mellem børn og unge – og kunsten og kulturen. For det vil være en gave for livet.

Kommuneqarfik Sermersooq gør i dag allerede meget for at sikre kunst- og kulturlivet gode rammer, men i takt med at især Nuuk vokser samt de øgede turistbesøg også i Østgrønland, er et levende kunst-, kunsthåndværks- og kulturliv en felt med store potentialer også kommercielt. Gode kunst- og kulturoplevelser er – sammen med kommunens natur - en stor del af attraktionen for gæster og turister. Der er derfor kun gode grunde til også at prioritere en udvikling for dette område.

Samarbejdspartierne finder desuden, at en strategi for udvikling af kunst- og kulturproduktionen i kommunen bidrager til hele landets nation-building, fordi kunst siger noget om hvem vi er, hvor vi kommer fra og hvor vi er på vej hen som folk – et arbejde som samarbejdspartierne ønsker at bidrage positivt til.

Inuit Ataqaṭigiit og Demokraatit vil arbejde for følgende:

- At den kommende kommunalbestyrelse får udviklet en kulturstrategi.
- At der findes mulighed for at etablere workshop-faciliteter for kunst- og kulturproduktion, hvor interesserede, skoleklasser, turister o.a. kan få adgang til at se processerne og produkterne.
- At der etableres en fælles hjemmeside med netbutik, hvor kunst- og kulturproducenter i Sermersooq kan få mulighed for at præsentere sig selv, deres produktion samt gives mulighed for sikker e-handel.
- Bedre rammer for øvelokaler, værksteder, små scener, workshop-faciliteter og andet.
- Øget fokus på kulturlivet i Østgrønland, hvor blandt andet folkebiblioteket i Tasiilaq bør udvikles til minikulturhus, med plads til øvelokale til musikere, maler- og snedkerværksted, etablering af en lille scene, plads til udstillinger mv.
- At kunsthåndværkerbranchen i Østgrønland sikres muligheder til den forventede øgede efterspørgsel som følge af øget turisme
- Afsætte ressourcer til ansøgning om og hurtig afklaring af UNESCO-certificering af Tasiilaq og distriktet.
- At det traditionelle kunsthåndværk med at lave tæpper af fugleskind og flette kurve af grønlandsk græs sikres bevaret for næste generationer, og at det undersøges mulighed for at inkludere dette arbejde i Kitat regi
- At kommunen faciliterer arbejdet med at etablere et filmværksted i Nuuk
- At vi sikrer at alle kulturbærende institutioner kortlægges i Kommuneqarfik Sermersooq, således disse bliver en del af kulturstrategien. Formålet hermed er at sikre de enkelte regioners særlige kulturelle identitet og kendetegn.
- Samarbejdsaftalen med Grønlands Idræts Forbund efterleves og i byerne koordineres den fortsatte udvikling af hele idrætsområdet via vores Idrætsråd.
- Fornyet fokus på motionister og en prioriteret indsats på idræt for borgere med handicap.
- Idrætsmuligheder for alle aldersgrupper udendørs såvel som indendørs.
- Udvikling af Sportsevents der kan tiltrække international deltagelse og hermed sikre implementering af hovedstadsstrategiens målsætning om at Nuuk skal udvikles til en betydningsfuld idrætsby.
- De gratis fritidstilbud skal udvikles.
- Fornyet fokus på dans og bevægelse som supplement til de mere traditionel idrætsgrene.

Styrkelse af ældre medborgeres livsvilkår

Samarbejdspartierne ser vore ældre borgere som en ressource, og vi ønsker at bruge deres livserfaringer aktivt i vore institutioner. Vi vil fortsætte arbejdet med at løfte kvaliteten i omsorgen for de ældre, først og fremmest ved at sikre at de kan forblive længst mulig i eget hjem.

- Målsætning om hjemmehjælp hele døgnet realiseret i 2017
- Inddragelse af brugen af velfærdsteknologi og telemedicin skal udvikles yderligere
- Generelt løft i den konkrete pleje og omsorg
- Øgede mulighed for ældre-relevante aktiviteter, muligheder og inddragelse i beslutninger om eget liv
- Færdiggørelse af plejehjem i Paamiut samt påbegyndelse heraf i Tasiilaq og Ittoqqortoormiit
- Ældrevenlige boliger medtænkes i alle boligudviklingstiltag
- Fortsat udvikling af samarbejdet med Ældrerådet
- Udvikling af plan for nuværende og fremtidige behov for væresteder

Øvrige politiske pejlemærker:

- Vi ønsker at kommuneskatten som minimum bliver holdt i ro, samt at takster i eksempelvis daginstitutioner og Atuaernerup Kingorna Ornittakkat (AKO-er), efter takstnedsættelserne i sidste periode, søges holdt i ro. Kommunens øvrige, og meget omfattende og komplekse takstregler, bør efterprøves og gøres tidssvarende.
- Det at have et kæledyr er et stort ansvar, som den enkelte skal leve op til. Vi ser stadig for mange dyr, der bliver omsorgssvigtet af deres ejere.

Samarbejdsaftalen indgås mellem partierne Inuit Ataqatigiit og Demokraatit. Der er mellem parterne enighed om, at aftalen gælder for hele valgperioden 2017-2021. Status på resultater og evaluering vil ske midtvejs i valgperioden.

Aftalen er indgået i oktober 2017:

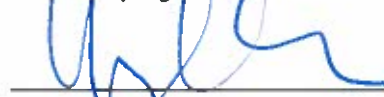
Asii Chemnitz Narup

Inuit Ataqatigiit

Malene Lyng

Inuit Ataqatigiit

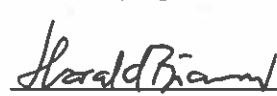
Uju Petersen

Inuit Ataqatigiit

Inge Olsvig Brandt

Inuit Ataqatigiit

Harald Bianco

Inuit Ataqatigiit

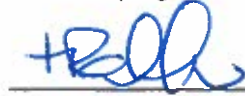
Charlotte Ludvigsen

Inuit Ataqatigiit

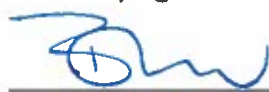
Knud Mathiassen

Inuit Ataqatigiit

Henrik Rachlev

Inuit Ataqatigiit

Rasmine Geisler

Inuit Ataqatigiit

Randi Vestergaard Evaldsen

Demokraatit

Nivi Olsen

Demokraatit

Justus Hansen

Demokraatit

Bilag

Fra: Mala Høy Kuko

Sendt: 26. september 2017 20:49

Til: Kommuneqarfik Sermersooq kommuneqarfik@sermersooq.gl

Emne: Atassut er ikke længere samarbejdspartner i forhold til aftalen.

Hej Asii Chemnitz Narup

I dag sent tirsdag blev jeg af partiet orienteret om, at hovedbestyrelsen i Siumut nu har behandlet min ansøgning om medlemskab, hvor afgørelsen er, at min ansøgning er blevet godkendt, jeg vil derfor ved nærværende bekræfte, at Atassut ikke længere er aftalepartner i forhold til samarbejdsaftalen i kommunen.

Jeg vil afslutningsvis takke for et godt samarbejde.

Med venlig hilsen

Mala Høy Kuko

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ
– en hovedstadskommune i fremdrift
Vækst – Tryghed - Udvikling